

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

СХВАЛЕНО

Вченою радою КЗ «Житомирський
ОІППО» ЖОР
Протокол № 3
від 02.06.2026 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КЗ «Житомирський ОІППО»
ЖОР від 02.06.2026 року №190-ОД
В. о. директора
Вадим КАЛІНІН

ПРОГРАМА

здійснення групової супервізії
вчителів громадянської та історичної освітньої галузі
закладів загальної середньої освіти

**«ПІДТРИМКА. РЕФЛЕКСІЯ. ГРОМАДЯНСЬКІСТЬ: ГРУПОВА
СУПЕРВІЗІЯ ВЧИТЕЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ГАЛУЗІ
НУШ»**

Житомир – 2026

Розробник: комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради (Чуян Ірина Леонідівна, кандидат історичних наук, методист лабораторії методичного забезпечення, доцент кафедри методики викладання навчальних предметів комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради).

Напрямок підвищення кваліфікації: надання послуги супервізії у сфері загальної середньої освіти.

Термін дії програми: з 02.06.2026 року до 02.06.2031 року

Рецензенти:

Колеснікова Ірина Василівна, кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-методичної роботи, доцент кафедри методики викладання навчальних предметів комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради.

Смагіна Таїса Миколаївна, кандидат педагогічних наук, завідувачка кафедри методики викладання навчальних предметів комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради.

© Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти, 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. В умовах реалізації освітньої реформи «Нова українська школа», вибудовування системи безперервної освіти, збільшення навантаження на вчителів під час війни та інших суспільних і освітніх викликів особливого значення набуває питання своєчасної допомоги та якісної підтримки освітян. У законах України «Про освіту» (ст. 59) та «Про повну загальну середню освіту» (п. 2 ст. 54) задекларовано поняття професійного розвитку педагогічних працівників і надання їм професійної підтримки та допомоги (здійснення супервізії), закладено основи для розбудови інституту супервізії в Україні.

Супервізія – це комплекс заходів з надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам на добровільних засадах, що сприяє вдосконаленню їх професійної діяльності та професійному розвитку. Супервізія здійснюється на засадах людиноцентризму, доступності, відповідальності, академічної доброчесності, академічної свободи, добровільності, об'єктивності, гуманізму, демократизму, сприяння навчанню протягом життя.

Особливої уваги потребує професійна підтримка вчителів громадянської та історичної освітньої галузі, діяльність яких пов'язана з формуванням громадянської та історичної компетентностей, демократичних цінностей і національної ідентичності учнів. В умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти такі педагоги організують роботу з історичними джерелами, розвивають критичне мислення й медіаграмотність, проводять навчальні дискусії, працюють із чутливими темами. Групова супервізія дає змогу їм у партнерській, безоцінній взаємодії проаналізувати власну практику, обмінятися досвідом і знайти ефективні рішення типових професійних труднощів галузі.

Програма здійснення групової супервізії вчителів громадянської та історичної освітньої галузі закладів загальної середньої освіти (далі – програма) розроблена з урахуванням вимог чинного законодавства у сфері освіти, зокрема законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами), Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії), затвердженого наказом МОН від 14.06.2024 № 855, професійних стандартів за педагогічними професіями, Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН від 13.09.2024 № 1311.

В умовах реалізації експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2025 № 1439) супервізанти можуть отримати послугу супервізії після реєстрації в державній інформаційно-комунікаційній системі підтримки організації, забезпечення та реалізації професійного розвитку педагогічних

працівників та подання запиту щодо здійснення супервізії. Програма задає рамку здійснення групової супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти під час упровадження експериментального проєкту.

Зміст програми спрямований на формування і розвиток компетентностей, необхідних для професійного зростання педагогічного працівника, подолання професійних труднощів та дотримання професійних стандартів.

Цільова група: учителі громадянської та історичної освітньої галузі (історія України, всесвітня історія, громадянська освіта, основи правознавства) закладів загальної середньої освіти, які забезпечують реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (громадянської та історичної освітньої галузі 7-9 класи).

Обсяг програми: групова супервізія – 24 годин (0,8 кредиту ЄКТС).

Особливості реалізації програми: Програма реалізується на засадах андрагогічного, особистісно орієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів на основі професійного досвіду педагогів, що забезпечує її практичну спрямованість. Реалізація програми здійснюється за умови утворення групи не менше п'яти педагогічних працівників. Графік реалізації освітнього процесу складається відповідно до форми здійснення супервізії, умов проведення, у вільний від основної роботи час учасників. Підвищення кваліфікації відбувається відповідно до етапів проведення супервізії і передбачає самооцінювання супервізантом професійної діяльності, використання методів для досягнення цілей супервізії, анкетування для отримання зворотного зв'язку з надання професійної підтримки. До реалізації програми залучаються фахівці з відповідною професійною підготовкою та практичним досвідом, які пройшли навчання тренерів, супервізорів.

Форми здійснення супервізії: інституційна (дистанційна).

Мета здійснення супервізії: проведення комплексу заходів із професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам закладів освіти згідно з вимогами професійних і освітніх стандартів.

Завдання супервізії:

- допомога у визначенні професійних можливостей, потреб і труднощів у педагогічних працівників, ресурсів мотивації їх професійного розвитку;
- здійснення аналізу професійної діяльності педагогічних працівників;
- професійне консультування (допомога) педагогічним працівникам за результатами аналізу їх професійної діяльності;
- професійна допомога в запобіганні (попередженні) та подоланні професійних труднощів;
- сприяння в дотриманні професійних і освітніх стандартів педагогічними працівниками.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- А2. Предметно-методична (знання змісту громадянської та історичної освітньої галузі, фахових методик і технологій).
- А3. Інформаційно-цифрова.
- Д1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати супервізії:

- поглиблене розуміння власної практики: усвідомлення педагогічними працівниками професійних можливостей, потреб і труднощів, а також віднайдень ресурсів мотивації для професійного розвитку;
- розширення досвіду використання професійних інструментів: ознайомлення педагогічних працівників з новими методиками, підходами та стратегіями для успішної професійної діяльності;
- розвиток критичного мислення та здатності до рефлексії: стимулювання педагогічних працівників до аналізу власних дій, ухвалення відповідальних рішень та пошуку нових шляхів розв'язання проблем;
- оптимізація роботи педагогічних працівників, підвищення її ефективності та досягнення кращих результатів;
- дотримання педагогічними працівниками професійних стандартів та інших нормативно-правових документів.

Система та критерії оцінювання результатів здійснення супервізії: верифікація результатів супервізії – установа відповідності між запланованими й досягнутими результатами циклу супервізії, проведення рефлексії професійної діяльності.

Документ про здійснення супервізії: свідоцтво про проходження супервізії.

Вартість: 1 500 грн.

2. РОЗПОДІЛ ГОДИН НА ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ДОПОМОГИ ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ (ЗДІЙСНЕННЯ СУПЕРВІЗІЇ) У СФЕРІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Форма супервізії – групова

Назва етапу	Тривалість (акад. год)
Підготовчий етап	6
Основний етап	12
Заключний етап	6
Усього	24

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Підготовчий етап передбачає здійснення супервізантом самооцінювання професійної діяльності, визначення напрямів професійного розвитку чи педагогічних проблем; формування плану та графіка здійснення циклу групової супервізії; вибір форм та методів здійснення супервізії.

Основний етап передбачає реалізацію плану здійснення групової супервізії за узгодженим графіком, коригування плану та графіка циклу супервізії (за потреби). У фокусі супервізійної підтримки вчителів громадянської та історичної освітньої галузі – організація роботи з історичними та медійними джерелами, розвиток критичного мислення й медіаграмотності учнів, проведення навчальних дискусій та робота з чутливими темами на засадах академічної доброчесності, формування громадянської компетентності та демократичних цінностей, оцінювання навчального поступу учнів. Робота групи будується на аналізі професійного досвіду, спільному розв'язанні кейсів, рефлексії та конструктивному зворотному зв'язку.

Заключний етап передбачає анкетування супервізантів для отримання зворотного зв'язку та подальшого планування заходів з надання професійної підтримки та допомоги (за потреби); складання супервізором документації за результатами циклу супервізії.

Список супервізорів:

https://zippo.net.ua/wp-content/uploads/2026/06/List_of_SUPERVISORS.pdf

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 01.06.2026).
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 01.06.2026).
3. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами). URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п#Text> (дата звернення: 01.06.2026).
4. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavnyi-standart-bazovoi-serednoi-osviti> (дата звернення: 01.06.2026).
 5. Про затвердження Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.06.2024 № 855. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1201-24#Text> (дата звернення: 01.06.2026).
 6. Про затвердження Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.09.2024 № 1311. URL : <https://surl.li/brblqe> (дата звернення: 01.06.2026).
 7. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL : <https://surl.li/fbqlyw> (дата звернення: 01.06.2026).
 8. Про реалізацію експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2025 № 1439. URL : <https://surl.li/uzcmaq> (дата звернення: 01.06.2026).
 9. Модельні навчальні програми громадянської та історичної освітньої галузі для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (НУШ). URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovdzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku> (дата звернення: 01.06.2026).

Основна література

10. Про затвердження концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти): наказ Міністерства освіти і науки України від 30.07.2024 року №1072 URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad->

[reformuvannia-istorychnoi-osvity-v-systemi-zahalnoi-serednoi-osvity](#) (дата звернення: 01.06.2026).

11. Супервізія і супер Я : супервізійний гайдбук. Борисенко Ю., Касатова О., Стягунова О., Фільчакова Т., Шеховцова Я. Київ : УІРО. 2025. 31 с. URL: <https://surl.li/wqbpku> (дата звернення: 01.06.2026).
12. Супервізія не ревізія : методичний poradnik / Ю.О. Борисенко, О. А. Венгловська, Г. В. Гладкова, І. М. Новик, О. О. Стягунова, О. Ф. Федоренко, Я. В. Шеховцова. Київ : УІРО, 2025. 245 с. URL: <https://surl.li/gpmjpx> (дата звернення: 01.06.2026).
13. Організація і проведення групової супервізії у сфері загальної середньої освіти (за програмою підвищення кваліфікації тренерів-супервізорів у сфері загальної середньої освіти) : путівник для тренерів / уклад. О. Боярчук, І. Горбенко, Л. Микитюк, О. Федоренко. Київ, 2025, 84 с. URL : <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/uied-15.09.2025.pdf> (дата звернення: 01.06.2026).
14. Освіта для життя. Комплексна політика для підсилення реформи НУШ: вебпортал. URL : <https://educationforlife.mon.gov.ua/> (дата звернення: 01.06.2026).
15. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності : збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О. Федоренко ; за заг. ред. І. Новик. Київ : УІРО, 2024. URL : <https://surl.li/jpvoth> (дата звернення: 01.06.2026).
16. Як оцінювати в Новій українській школі: путівник із кожної освітньої галузі. Громадянська та історична освітня галузь. Опубліковано 29.09.2025 року Міністерство освіти і науки України. URL : <https://surl.li/hgcoux> (дата звернення: 01.06.2026).